

2019-05-31

Kultur- och fritidsnämnden, Luleå kommuns yttrande om Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott

Sammanfattning av ärendet

Regeringskansliet Justitiedepartementet har erbjudit Luleå kommun att lämna remissvar på kapitel 8 om tillträdesförbud i promemorian *Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott* (Ds 2019:1). I kapitel 8 behandlas frågan om personer, vid straffansvar, ska kunna stängas ute från butikslokaler, simhallar och bibliotek samt platser dit allmänheten har tillträde. Den som bryter mot ett tillträdesförbud döms till böter eller fängelse i högst sex månader. Tillträdesförbud kan beslutas för en person, om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att personen kommer begå brott på någon av de aktuella platserna, allvarligt trakassera någon som befinner sig där, väsentligt kommer att störa verksamheten eller orsaka betydande skada på bibliotekets eller badanläggningens egendom.

Luleå kommuns ställningstagande är att förslaget om en reglering om straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott inte beslutas. Sammanfattningsvis anges orsakerna nedan.

- Biblioteks- och badverksamheten i Luleå har inte några erfarenheter av att problemen är särskilt omfattande och har rutiner för att hantera ordningsstörningar i dagsläget.
- Grundläggande rätten att röra sig fritt i samhället inskränks.
- Rätten för enskild att ha tillgång till ett bibliotek inskränks.
- Processen för att ansöka om tillträdesförbud med beslut hos åklagare befaras vara en alltför krånglig process för att detta ska nyttjas.

Beskrivning av ärendet

Regeringskansliet Justitiedepartementet har erbjudit Luleå kommun att lämna remissvar på kapitel 8 om tillträdesförbud i promemorian

2019-05-31

Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1). I kapitel 8 behandlas frågan om personer, vid straffansvar, ska kunna stängas ute från butikslokaler, simhallar och andra liknande platser som bibliotek dit allmänheten har tillträde.

Sammantaget anser utredaren att det inte föreligger tillräckligt skäl för att införa reglering som ger möjlighet att vid straffansvar stänga ute personer från butiker, simhallar eller bibliotek.

Trots detta ställningstagande har utredaren i enlighet med uppdraget, förslag till en lag om tillträdesförbud till butiker, badanläggningar och bibliotek. Regleringen innebär i huvudsak följande.

En person får meddelas förbud att tillträda och vistas i butik, badanläggning eller bibliotek, där verksamhet bedrivs som riktar sig till allmänheten. Den som bryter mot ett tillträdesförbud döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

En person kan få tillträdesförbud, om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att han eller hon kommer begå brott på någon av de aktuella platserna eller allvarligt trakassera någon som befinner sig där. En person kan även i annat fall få tillträdesförbud till ett bibliotek eller badanläggning om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att han eller hon, väsentligt kommer att störa verksamheten eller orsaka betydande skada på bibliotekets eller badanläggningens egendom.

Tillträdesförbud får meddelas för högst ett år men kan förlängas med som mest ett år i taget. Förbud får meddelas av allmän åklagare efter ansökan av den som äger eller förestår en rörelse på den aktuella platsen. Frågan om tillträdesförbud kan också tas upp genom att Polismyndigheten anmäler saken till åklagare.

Det föreslås vidare att lagen (1968:620) om belastningsregister ska gälla även uppgifter om tillträdesförbud.

Lagen om tillträdesförbud till butiker, badanläggningar och bibliotek samt ändringar i lagen om belastningsregister och OSL som den föranleder, föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Luleå kommuns ställningstagande

Förslaget om en reglering om straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott föreslås inte beslutas.

Sammanfattningsvis anges orsakerna nedan.

2019-05-31

- Biblioteks- och badverksamheten i Luleå har inte några erfarenheter av att problemen är särskilt omfattande och har rutiner för att hantera ordningsstörningar i dagsläget.
- Grundläggande rätten att röra sig fritt i samhället inskränks.
- Rätten för enskild att ha tillgång till ett bibliotek inskränks.
- Processen för att ansöka om tillträdesförbud med beslut hos åklagare befaras vara en alltför krånglig process för att detta ska nyttjas.

Biblioteken i Luleå

Under de senaste åren har ordnings- och säkerhetsstörningar ökat på biblioteken i Sverige. DIK har i sin rapport 2017:2, sammanfattat en undersökning om arbetsmiljön på bibliotek och den indikerar att personalen känner större oro och otrygghet än tidigare. Biblioteken i Luleå har tyvärr drabbats av viss skadegörelse och både personal och besökare har mött en del ordningsstörningar. Omfattningen av dessa problem har inte varit stor och gäller främst stadsbiblioteket. Luleå kommuns bibliotek har dock inte upplevt hot och våld, utan mest ordningsstörning, som varierar i omfattning över tid. Biblioteket är och skall vara en plats som är öppen för alla och där olika personer möts (§2 i bibliotekslagen 2013:801). Störst problematik har förekommit med personer med missbruksproblem och psykiskt sjuka som uppträtt högljutt. Under perioder har det förekommit ungdomsgång som stört ordningen och/eller utfört skadegörelser på inventarier.

Medvetenheten om problem med ordnings- och säkerhetsfrågor är större idag än tidigare och Luleå kommuns biblioteksverksamhet jobbar förebyggande genom att ha upprättat ordningsregler hur vi önskar att våra besökare uppträder på ett bibliotek. Det finns nära kontakt och samarbete med väktare och polis, larm i diskar, samt att till viss del säkerhetsaspekter tas in i hur det fysiska rummet möbleras.

Införande av en reglering om straffsanktionerade tillträdesförbud skulle inskränka den grundlagsstadgade rätten att röra sig fritt i samhället. När det gäller bibliotek skulle den även inskränka den lagstadgade rätten för enskild att ha tillgång till ett bibliotek. Förfarandet om ett tillträdesförbud genom en skriftlig ansökan, som skall behandlas av åklagare kommer högst troligt innebära en alltför krånglig och långdragen process för att något bibliotek skulle nyttja

2019-05-31

detta. Vid biblioteken i Luleå är problematiken med ordningsstörningar och säkerhet inte särskilt omfattande och det går att hantera det i vardagen med hjälp av ordningsregler, dubbelbemanning och samarbete med väktare. Därför finns det inte tillräckligt starka skäl för att införa en reglering som möjliggör att vid straffansvar stänga ute personer från bibliotek. Biblioteksverksamheten förordar därför att en sådan reglering inte ska införas.

Badanläggningar/simhallar i Luleå

Vid badanläggningar/simhallar finns ingen erfarenhet av incidenter som skulle kunna innebära fängelsestraff. Verksamhetens rutiner är dock så att det händer att kunder stängs av om de bryter mot ordningsregler eller uppträder störande/hotfullt. Det har även förekommit incidenter av annan karaktär (ofredande) då kunden i fråga också stängts av vilket verksamheten förutsätter är rutiner man ska kunna fortsätta med. När en kund stängs av så informeras vederbörande alltid om varför hen behöver stängas av under en tidsbegränsad tid.

Sammanfattningsvis har badverksamheten inte några synpunkter på remissen.